

Boliger for Arbejderbefolkningen og andre ubemidlede paa disse Pladser. Den højtærede Landbrugsminister afviste den Gang min Forespørgsel, men hans Afvisning var for saa vidt af formel Natur, som han henviste til, at Sagen laa udenfor hans Ressort. Den højtærede Landbrugsminister indrømmede imidlertid, at Spørgsmaalet var af stor Interesse, idet han udtalte følgende, som jeg med den højtærede Formands Tilladelse skal citere: „Jeg skal, skønt det er en Sag, der i og for sig ikke vedrører Landbrugsministeriet — Boligsagen hører hjemme under et andet Ministerium, som det ærede Medlem vil vide —, sige, at den Sag, det ærede Medlem her fremdrog, ganske sikkert er en meget betydningsfuld Sag for den Befolkning, der bor i Byerne, og jeg mener, det er en Sag, der i høj Grad fortjener Overvejelse.“ Den højtærede Landbrugsminister føjede altsaa til sit formelt afvisende Svar en reel Godkendelse af, at Problemet i høj Grad fortjener Overvejelse, og Hensigten med det Forslag, jeg her forelægger, er da ogsaa først og fremmest at fremkalde en nøje Prøvelse og Drøftelse af denne Sag. Hensigten er ikke at give en enegyldig Anvisning paa dens Løsning. Det er min Sag at rejse Spørgsmaalet, men det er selvsagt Rigsdagens Sag at løse det, og hvis den høje Rigsdag mener, at det er berettiget at rejse Spørgsmaalet, saa vil den naturligvis ogsaa yde sin Medvirkning til Løsningen. Forslaget gaar ud paa at markere Problemets Hovedlinier og angive de principielle Problemer, thi det er ved at undersøge Enkelthederne i Sagen blevet mig aldeles klart, at den grundlæggende Lovgivning for en praktisk Gennemførelse af dette Lovforslags Tanker, altsaa en Lov, der i dette Forhold svarer til 4. Oktober-Loven om Statshusmandsbrug, maa opbygges paa en Undersøgelse, hvortil det er nødvendigt at paakalde baade officielle Hjælpemidler og Bidrag fra privat Sagskundskab.

Med Hensyn til Lovforslagets Hovedpunkt, Tvedelingen af Statens Jordfond, vil jeg gerne paa Forhaand sige, at jeg er forberedt paa, at jeg vil møde en Indsigelse, der lyder omtrent saaledes: Disse Penge, Jordfonden, er beslagnet med et bestemt Formaal for Øje: Udviklingen af det lille selvstændige Landbrug. Det er Værdier, der fra det gamle privilegerede Storlandbrug nu skal udmøntes i moderne Form, men det maa stadig have for Øje her, at fra Jorden kommer

Værdierne, og til Jordbruget] skal de atter vende tilbage og anvendes. Denne Betragtning tror jeg, man bør tage Afstand fra og advare imod. Den er, mener jeg, hverken historisk eller retfærdig. De Værdier, som laa baandlagt i Len og Stamhuse, og som et Grundlovsbud fra 1849 krævede frigjort, er af saa gammel Dato, at der ikke kan drages Slutninger fra deres Oprindelse i Fortiden til den Anvendelse i Nutiden, som bør foretrækkes, eller som maa anses for berettiget, efter at en Del af disse Værdier er overgaaet til Staten. Disse Værdier har deres Oprindelse i en Tid, da dansk Nationalformue ikke var synderligt andet end Jord og Kapitaler, som Jorden, altsaa Landbrugsjorden, havde skabt. Men nu, da Lensafløsningen har fundet Sted paa et Tidspunkt, hvor Nationalformuen ikke mere har en saa ensidig Sættelse som i ældre Tider, mener jeg, at det er retfærdigst og mest rationelt at frugtbar gøre denne Forøgelse af Statens Formue paa en saadan Maade, at den ogsaa kan blive til Gavn for den Del af Nationen, som arbejder paa andre Felter end Jorddyrkingen. Og hvad der gælder om den lensafløste Jord, gælder efter min Formening i lige saa høj Grad, ja, i endnu højere Grad om Præstegaardsjord og Domænejord.

Jeg tror, at det er unødvendigt overfor det høje Ting at fremhæve den sociale Vinding, som det vilde have at støtte og lette den ubemidlede Befolkning i Byerne med Hensyn til Erhvervelse af egne Hjem med Havelodder af en passende Størrelse. Om dette Formaalets Gavnlighed vil der neppe fra nogen Side rejses Tvivl eller Strid. Hvad der vil være at drøfte, det er i Virkeligheden disse to Hovedpunkter: den praktiske Fremgangsmaade og den finansielle Risiko ved en saadan Udvidelse og delvis Omlægning af Jordfonden. Med Hensyn til den finansielle Risiko er jeg for mit Vedkommende kommet til den Opfattelse under de Undersøgelser, jeg hidtil har været i Stand til at foretage, at den for Staten gennemgaaende vil være mindre end Risikoen ved Oprettelse af Jord til Husmandsbrug. Men jeg er endvidere tilbøjelig til at hælde til den Opfattelse, at den praktiske Fremgangsmaade med denne Anvendelse af Fonden vil frembyde langt flere Muligheder ved de Udstykninger, der her bliver Tale om, end ved Udstykningen til Husmandsbrug; det vil med andre Ord sige, at der her ikke vil kunne handles efter faste skematiske Forskrifter, men bør gaas frem efter